

# İBADET, RUHA SEKİNET, TOPLUMA HUZUR VERİR!

YAZAR: ALİ AYKAÇ

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ  
أَلَّا يَذْكُرَ اللَّهُ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

Onlar ki îmân edip, kalpleri Allah'ı zikretmekle huzur bulan kimselerdir. İyi bilin ki, kalpler ancak Allah'ı zikretmekle huzur bulur.

Ra'd, 13/28.

iletişim : (0)541 934 3778

daha fazlası için: [www.aliaykac.com](http://www.aliaykac.com)

Bu içerik, yazarının izni olmadan kısmen veya tamamen kopyalanamaz ve dağıtılamaz. İlgili yasağa aykırı hareket eden kişiler hakkında, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre telif hakları kapsamında yasal işlem başlatılacaktır.

بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

**Hamd**, kâinatı yoktan var eden, her şeyin kalbine ahenk ve nizam bahşeden **Allah'a ﷺ mahsustur**. O ﷻ, insanı en güzel kıvamda yaratarak ona akıl, kalp ve irade vermiş; dünya hayatını bir imtihan alanı kılmıştır. Bu imtihanda insana düşen, Rabbine kulluğunu idrak etmek ve hayatını bu bilinçle anlamlandırmasıdır. **Salât ve selâm**, kulluğun en mükemmel örneğini ortaya koyan, ibadetin yalnızca bir şekil değil bir ruh, bir hayat tarzı olduğunu öğreten **Peygamber Efendimiz'e ﷺ** onun âline ve ashabına olsun.

### ***Pek Aziz ve Muhterem Müslümanlar,***

İnsan, yaratılışından itibaren hem **bedenî** hem de **ruhî** bir varlıktır; fakat ruh, maddî dünyanın karmaşası içinde çoğu zaman yorulur, bunalır ve huzursuzluk hissiyle karşı karşıya kalır. Günümüz modern yaşamının yoğun koşuşturması, sosyal ilişkilerin karmaşıklığı ruhun derinliklerinde bir boşluk ve boş vermişlik hali oluşturur. İşte bu noktada, insanın ruhî doyum ihtiyacı devreye girer ve **ibadet, bu boşluğu dolduran, kalbe sakinete veren ve insanın kendi varlığıyla barışmasını sağlayan** en temel kaynak olarak ortaya çıkar. Kur'ân-ı Kerîm'de bu durumu çok açık bir şekilde ifade eden ayetlerden biri, Allah'ın ﷻ kullarına verdiği huzurun kaynağını haber verir:

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ ۗ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

***“Onlar ki îmân edip, kalpleri Allah’ı zikretmekle huzur bulan kimselerdir. İyi bilin ki, kalpler ancak Allah’ı zikretmekle huzur bulur.”<sup>1</sup>***

Bu ayet, kalplerin ancak Allah’ı ﷻ anmak ve O’na yönelmekle huzura ereceğini ifade eder. Burada dikkat çekilmesi gereken nokta, **ibadetin yalnızca dışsal bir ritüel değil, ruhî bir doyum ve kalbin derinliklerine nüfuz eden bir sakinet kaynağı** olduğudur. İnsan, Allah’a ﷻ yöneldiğinde, kalbinin çalkantıları sükûnete kavuşur ve mânevî âleminde denge tesis edilir; bu denge, bireyin hem kendi iç dünyasıyla barışık olmasını hem de toplumsal ilişkilerde daha sağlıklı ve sabırlı davranmasını mümkün kılar.

**Ruh, ancak yaratılış gayesini kavradığında ve bu gayeye uygun biçimde hareket ettiğinde gerçek huzuru bulur.** İşte bu noktada Kur’ân-ı Kerîm’in veciz ifadeleri, **ibadetin sadece bireysel bir terapi olmadığını, aynı zamanda insanın hayatına anlam ve yön veren temel bir değer** olduğunu gösterir. Huzurun ve dengeyi sağlayan sekînetin kaynağı, işte bu ilahi amaçla bütünleşmiş kulluk bilincidir.

Kur’ân insanın varoluş gayesini veciz bir şekilde ortaya koyar:

---

<sup>1</sup> Ra’d, 13/28.

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

***“Ben cinleri ve insanları,  
ancak bana ibadet etsinler diye yarattım.”<sup>2</sup>***

Bu ayet, insanın yaratılış hikmetini tek bir kelimedede toplar: **İbadet**. İbadet, yalnızca belli vakitlerde yapılan bir ritüel değil, kulun bütün varlığını Rabbine yöneltmesidir. İbadet Allah’ı ﷻ tanıyıp O’na kulluk bilinciyle yönelmektir. Yani insanın yaşaması, çalışması, öğrenmesi, paylaşması hep bu kulluk şuuruyla anlam kazanır. **İbadet yoksa, hayat da sahici bir anlamdan mahrum kalır.**

İbadet, **insanın ruhuyla fitratı arasında kurulan bir bağıdır**. Dünya telaşları arasında kaybolan insan, ibadetle yeniden kendi özünü bulur. Kalbinin yaratılıştan gelen yönelişini, yani Rabbine teslimiyet arzusunu, ibadet sayesinde hisseder. Bu sebeptendir ki, **ibadet yalnızca bir görev değil, aynı zamanda bir ihtiyaçtır**. Tıpkı suyun susamış bedene hayat vermesi gibi, ibadet de yorgun ruhu diriltir, kalbi huzura erdirir.

Kur’ân’da bu hakikat şöyle ifade edilir:

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ ۗ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

---

<sup>2</sup> Zâriyât, 51/56.

***“Onlar ki îmân edip, kalpleri Allah’ı zikretmekle huzur bulan kimselerdir. İyi bilin ki, kalpler ancak Allah’ı zikretmekle huzur bulur.”<sup>3</sup>***

Bu ayetin dikkat çekici yönü, kalbin huzur bulmasının tek yolunu Allah’ı ﷻ zikretmek olarak göstermesidir. Buradaki zikrullah sadece dil ile söylenen tesbihlerden ibaret değildir; namaz, oruç, dua, Kur’an tilaveti gibi bütün ibadetler zikrullahın kapsamına dâhildir. Müfessir Fahreddin er-Râzî, bu ayetin tefsirinde ***“Kalplerin Allah’ı zikretmekle tatmin olması, yaratılışın gereğidir. Çünkü kalbin yöneldiği hakikat, ancak mutlak varlık olan Allah’tır. Dünya nimetleri geçici olduğundan kalbi kalıcı bir huzura erdiremez.”*** der.

Kalbin hakikî huzuru ve tatmini, geçici dünya nimetlerinde değil, ancak Allah’ı ﷻ zikretmekte ve O’na yönelmekte bulunur. Müfessir Fahreddin er-Râzî’nin ifade ettiği gibi, insanın yaratılışı bu ilahi yönelimi gerektirir; çünkü kalbin aradığı kalıcı mutluluk ve sekinet, ancak mutlak varlık olan Allah’tan ﷻ gelir. Dünya nimetleri geçici ve sınırlıdır; bu yüzden kalbin gerçek tatmini, ibadet ve Allah’a yakınlık bilinciyle sağlanır. Bu anlayış, ibadetin yalnızca bir ritüel değil, ruhun derinliklerine nüfuz eden, hayatın bütünü kuşatan bir huzur kaynağı olduğunu ortaya koymaktadır.

---

<sup>3</sup> Ra‘d, 13/28.

İşte **ibadet, kalbi geçici huzurlardan kurtarıp ebedî huzura yönlendiren bir rehberdir.** İnsan mal, makam, şöhret veya hazlarla tatmin olmaya çalışır; fakat kısa süreli sevinçler yaşasa da içindeki boşluk dolmaz. Ancak secdede, dua anında, oruçla nefsin terbiye edildiği zamanlarda o boşluk dolar, kalp huzura kavuşur. Çünkü **insanın kalbi, yaratılışında var olan yönelişle ancak Allah'ı ﷻ zikrederek doyar.**

**İbadet aynı zamanda insana bir denge kazandırır.** Modern hayatın hızla akan temposu, rekabeti ve bitmeyen tüketim arzusu, insanın ruhunu yoran ve onu kendi özünden uzaklaştıran bir baskı oluşturur. Bu baskılar karşısında ibadet, **ruh için bir nefes alma alanıdır. Namazın vakitlere bölünmüş olması, insana hayatın her safhasında bir mola ve bir huzur kapısı açar.** Oruç, sabır ve iradeyi güçlendirerek insanı nefsinin esaretinden kurtarır. Dua, insanın yalnız olmadığını, Rabbine açık bir kapısı olduğunu hatırlatır. Böylece **ibadet, bireyin hem ruhunda bir sükûnet hem de hayatında bir istikamet sağlar.**

İnsanın en büyük ihtiyacı, **ruhunun sükûnete kavuşmasıdır.** Modern dünyanın gürültüsü, belirsizliği ve kaygıları, **insanı içten içe tüketmektedir.** İşte tam da bu noktada ibadet, ruhun huzur bulduğu bir sığınaktır. Namazın huşû ile kılındığı, orucun sabırla tutulduğu, duanın kalpten yükseldiği anlarda, insan içindeki sıkıntıların çözülmeye başladığını hisseder.

Kur'an'da namazın bu yönü özellikle vurgulanır:

أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ ۖ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ  
وَالْمُنْكَرِ ۗ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ

*“Sana kitaptan vahyedileni (tarafımızdan, kalbine yerleştirilen Kur’ân’ın, âyetlerini, insanlara) oku ve namazı dosdoğru kıl. Şüphesiz ki, (şart ve rükunlarına, riâyet edilerek, huşu içerisinde, ihlâs ile kılınan) namaz (müslümanı, her türlü) hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah’ı zikretmek (namaz kılmak,) elbette en büyük ibadettir. Allah, yaptıklarınızı (hakkıyla) bilir.”<sup>4</sup>*

Bu ayette namazın iki işlevi açıkça ortaya konur: **kalbi kötülüklerden arındırması** ve **Allah’ı zikretme bilincini canlı tutması**. Ayetteki *“namaz kötülükten alıkoyar”* kısmı ise namazı sadece bir beden hareketi olarak değil, kalbiyle huşû içinde eda eden kimselere işaret eder. Çünkü bu durumda namaz, kişinin nefsini terbiye eden bir ahlâk eğitimine dönüşür.

**İbadet aynı zamanda insanın kaygılarını hafifleten bir dayanak noktasıdır.** Peygamber Efendimiz ﷺ, sıkıntıya düştüğünde hemen namaza yönelirdi. Rivayetlerde;

---

<sup>4</sup> Ankebût, 29/45.

**“Gözümün nuru namazda kılındı.”**<sup>5</sup> buyurduğu aktarılır. Bu ifade, ibadetin Resûlullah’ın ﷺ hayatındaki yerini çok açık biçimde ortaya koyar. **Namaz onun için bir görevden öte, kalbine huzur veren bir nimet konumundaydı.**

İşte buradan şu hakikati öğreniyoruz: **İbadet, ruhun gıdasıdır. Nasıl ki beden besinsiz yaşayamazsa, ruh da ibadetsiz varlığını sürdüremez.** İnsan, secdede Rabbine yöneldiğinde, bütün kaygılarının ötesinde bir güven duygusuna kavuşur. Dua ettiğinde, yalnız olmadığını, kendisini işiten ve merhametiyle kuşatan bir Rabbinin olduğunu hatırlar. Böylece **kalbiyle dünyayı değil, dünyayı kalbiyle taşır. Yani insan, dünyayı kalbine yerleştirirse yani malı, makamı, şöhreti hayatının merkezine koyarsa bu yük ağır gelir; kalbi huzur bulmaz.** Ama kalbine Allah’a ﷻ bağlılığı, kulluk bilincini yerleştirirse o zaman dünya nimetlerini sadece bir araç olarak görür. Dünya işleri, kalbine yük olmaz; hayatı kolaylaşır ve anlamlı hâle gelir. Kısaca: **Kalbi dünyaya bağlamak insanı ezer; kalbi Allah’a ﷻ bağlamak ise dünyayı hafifletir, yaşadığı hayata, yaptığı kulluğa anlam kazandırır.**

İbadet sadece bireyin ruhunu arındırmaz; aynı zamanda topluma **düzen, adalet ve huzur kazandırır.** Çünkü ibadetler, fertleri bencillikten kurtarıp kardeşlik, dayanışma ve sorumluluk bilinciyle donatır.

---

<sup>5</sup> *Nesâî, İşretü'n-Nisâ, 1. جُعِلَتْ فُرَّةٌ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:*



**Cemaatle kılınan namaz bunun en güzel örneğidir.** İnsanlar aynı safta, yan yana, omuz omuza saf tuttuklarında, makam, servet ve mevkilerin hiçbir anlamı kalmaz. Herkes aynı kibleye yönelir, aynı tekbirle secdeye kapanır. Bu birliktelik, toplumda eşitlik ve kardeşlik ruhunu pekiştirir.

Kur'an'da **zekât** ve **infâk** da ibadetin toplumsal huzur boyutunu gösterir:

حُذِّ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ  
إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

***“Onların mallarından sadaka al ki, bununla onları temizleyip arındırasın. Onlara dua et; çünkü senin duan onlar için bir huzur kaynağıdır. Allah işitendir, bilendir.”***<sup>6</sup>

Bu ayet, zekâtın iki boyutuna işaret eder: **Bireysel arınma** ve **toplumsal huzur**. Zekât veren kişi malının bencilliğinden arınır, cimrilikten kurtulur. Zekât alan kişi ise yalnız olmadığını, toplumun bir parçası olduğunu hisseder. Böylece zengin ile fakir arasında uçurumlar kapanır, toplumsal huzur sağlanır. Peygamber Efendimiz ﷺ bu hakikati şöyle ifade etmiştir: ***“Birbirini sevmeye, birbirine merhamette ve şefkat göstermeye müminlerin misali, tek bir beden gibidir.***

---

<sup>6</sup> Tevbe, 9/103.

***Ondan bir organ rahatsızlandığında, diğer organlar da uykusuzluk ve ateşle onun acısını paylaşır.”<sup>7</sup>***

Bu hadis, **ibadetin bireysel bir eylem olmaktan çıkıp toplumsal bir ahlâk oluşturduğunu açıklar.** Namaz, oruç, zekât ve hac; hepsi sadece Allah’a ﷻ yönelmek değil, aynı zamanda **insanın kardeşleriyle bağını güçlendirmek için vardır.**

**İbadetin ruhu diriltici yönünü en güzel şekilde Peygamber Efendimiz ﷺ’in hayatında görmek mümkündür.** O ﷺ hem bireysel olarak ibadetlerinde derin bir huşûya sahipti hem de ümmetine **ibadetin toplumsal huzur için ne kadar önemli olduğunu yaşayarak gösterirdi.**

Gece ibadetleri bunun en bariz örneğidir. Hz. Âişe (r.anha) anlatır: Resûlullah ﷺ gece namaz kıldığında ayakları şişerdi. Kendisine, ‘*Ey Allah’ın Resûlü! Allah senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışladığı hâlde niçin bu kadar ibadet ediyorsun?*’ diye sorulduğunda şöyle buyurdu: ***“Şükreden bir kul olmayayım mı?”<sup>8</sup>***

---

<sup>7</sup> Buhârî, Edeb, 27; Müslim, Birr, 66. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّيهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ، إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عَضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى

<sup>8</sup> Buhârî, Teheccüd, 6; Müslim, Sıfâtü’l-Münâfikîn, 79. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا

Bu hadisten anlıyoruz ki **ibadet, sadece yerine getirilmesi gereken bir görev değil; aynı zamanda kulluğun özü, şükür ve minnetin en güçlü ifadesidir.** Resûlullah ﷺ, Rabbine olan sevgisini ve bağlılığını kuru sözlerle değil, **ibadetle fiile dökmüş; bedeniyle, kalbiyle ve tüm varlığıyla bu minnettarlığı ortaya koymuştur.**

Bu hadis, ibadetin mahiyetini ve kullukla olan kopmaz bağını derinlikli bir şekilde ortaya koymaktadır. **Peygamber Efendimiz ﷺ günahları bağışlandığı hâlde ibadeti terk etmemiş, aksine daha da artırmıştır.** Çünkü ibadet, yalnızca bir borcun ifası değil; aynı zamanda Allah'a ﷻ duyulan şükürün ve minnettarlığın dile gelmesidir.

Burada dikkat çeken nokta, **ibadetin Peygamber Efendimiz ﷺ için bir yük değil, bir sekinet kaynağı oluşudur.** O, ibadet ederken Rabbine yakınlaşmanın huzurunu bulmuş; bu yakınlık, hayatının her alanına yansımıştır. Nitekim gece ibadetlerinde bulunduğu sükûnet, gündüz insanlara karşı gösterdiği merhamet, sabır ve adaletin kaynağı olmuştur. Bu bize gösteriyor ki **ruha inen sekinet, ibadetle doğrudan ilişkilidir.**

**İbadet, kulun Rabbine kulluk bilinciyle yönelmesinin en sahici yoludur.** Namaz, ruhun gıdası; oruç, nefsin terbiyesi; zekât, kalbin cimrilikten arınması; hac ise ümmet bilincinin inşasıdır. Bütün bu ibadetler, insana sekinet ve teslimiyet kazandırırken, aynı zamanda onun kulluk bilincini

derinleştirir. **Sekinet, sadece ibadetin sonunda elde edilen bir huzur değil, ibadetin özünden taşan bir rahmettir.**

Resûlullah'ın ﷺ **“Şükreden bir kul olmayayım mı?”** sözü, bize şunu öğretir: **İbadet, aynı zamanda Allah'a ﷻ karşı bir şükür yoludur.** Nefesimiz, hayatımız, imanımız, sağlığımız, ailemiz, her şey bize verilen birer **nimettir.** Bu nimetlerin farkına varmak ve onları şükürle karşılamak, ancak ibadetle mümkündür. **İbadet, şükürün en yüksek ifadesi ve en güvenli yoludur.**

Sonuç olarak; **ibadetin sekineti, kulluğun özüyle bütünleşir.** Çünkü gerçek sekinet, kulun Rabbine yöneldiğinde ve kulluğunu idrak ettiğinde kalbine inen huzurdur. İbadet, ruha bu huzuru taşır, kulun benliğini arındırır, toplumun da birlik ve dirliğine vesile olur. Unutmamak gerekir ki: **İbadetsiz bir hayat, anlamını kaybetmiş bir hayattır; ibadetle yoğrulan bir ömür ise şükürle, sekinetle ve huzurla dolu bir ömürdür.**

**Ya Rabbi!** Kalplerimize sekinet, evlerimize rahmet, toplumumuza huzur ihsan eyle! **Ya Rabbi!** İbadetlerimizi sadece şekilden ibaret kılmayan; özünü kavrayan, hayatına yansıtan kullarından olmayı bizlere nasip nasip eyle!

وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الفاتحه